

ธีรภาพ โลหิตกุล. “อัตลักษณ์ร่วมชาวอาเซียน เอกลักษณ์ที่น่าชื่นชมและภาคภูมิใจ”
วัฒนธรรม. 52(พิเศษ) : หน้า 112 – 120.

แผ่นดินเดียว
ธีรภาพ โลหิตกุล

อัตลักษณ์ร่วมชาวอาเซียน เอกลักษณ์ที่น่าชื่นชมและภาคภูมิใจ

**“ฮ็อตแอ๊ด ฮ็อตแอ๊ด ฮ็อตแอ๊ด ฮ็อตแอ๊ด เบอร์โทรนั้บเบอร์อะไร ให้พีได้ไหม
พีจะได้โทร ไม่มีแฟน แล้วฉันขอแจม ขออินสตาแกรม รูปเธอขึ้นโชว์ มีเฟชบุ๊ก วอทส์แอปพ
แท่งโก้ พีก็จะโทร เห็นหน้าทุกวัน มีเฟสใหม่ ส่งเมลให้ฉัน เราแอบแซทกัน ส่วนตัวสองคน
ฮ็อตแอ๊ด ฮ็อตแอ๊ด ฮ็อตแอ๊ด ฮ็อตแอ๊ด...”**

“ฮ็อตแอ๊ด” เพลงในจังหวะสนุกสนานของดารา
ตลกเอก – เท่ง เกิดเทิง ที่โด่งดังไปทั่วทุกมุมเมือง แต่น้อย
คนจะรู้ว่า ท่วงทำนองคึกคักชวนให้ยกย้ายสายสะโพกของ
เพลงนี้ มีต้นทางมาจากเพลงไทยเดิมที่ชื่อ “พม่าประเทศ”
ซึ่งสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย กรมประชาสัมพันธ์
ใช้เป็นเพลงบรรเลงเปิดนำ เพื่อเทียบเวลาก่อนเคารพธงชาติ
ทุก ๘ โมงเช้า

“พม่าประเทศ” จัดเป็นเพลงออกภาษาพม่า หรือ
เพลงไทยสำเนียงพม่า อัตราสองชั้น ซึ่ง มล.ต่วนศิริ วรวรรณ
(พ.ศ.๒๕๑๗-๒๕๑๘) ประพันธ์เพื่อประกอบละครพันทาง
เรื่อง “พระเจ้าสิปป์มินทร์” ก่อนจะถูกใช้เป็นเพลงเทียบเวลา
เพราะทำนองจากเครื่องดนตรีมีเสียงดีดกตอกๆ คล้ายเสียง
นาฬิกา

“เพลงออกภาษา” หมายถึงเพลงที่ได้ทำนองลีลา
จากสำเนียงภาษาต่างๆ ของบ้านเมืองโดยรอบดินแดน
สยามประเทศ และบ้านเมืองบางแห่งที่คุ้นเคย แม้อาจจะ
ห่างไกล เช่น มอญดูดาว ลาวดวงเดือน เขมรไทรโยค
พม่าแห่งกบ จีนเข็มนเล็ก แซกต๋อยหม้อ ฝรั่งำเท้า ฯลฯ
(สุจิตต์ วงษ์เทศ จากบทความ “เพลงออกภาษา”)

สะท้อนความสัมพันธ์ทางเครือญาติของคนไทย
กับประเทศเพื่อนบ้าน ครั้นเมื่อนำลีลาจากสำเนียงภาษาใด
มาแต่งข้อเติมขึ้นใหม่ให้ไพเราะยิ่งขึ้นแล้ว ครูเพลงไทยก็ให้
เกียรติ “ที่มา” ของเพลงนั้น โดยใส่ชื่อชาติพันธุ์นำหน้าไว้

เช่นกรณี สมเด็จพระนเรศวรมหาราชทรงนำเพลง “เขมร
กล่อมลูก” มาทรงสรรคเป็นเพลง “เขมรไทรโยค” อันเป็นอมตะ
เกินกว่าร้อยปีแล้ว

ยังไม่นับเพลง ญี่ปุ่นรำพึง แซกยะวา (ชาว
ญวนทอดแห ฯลฯ) ที่บอกให้เราทราบว่า มีจิตวิญญาณแห่ง
“อาเซียน” ซึมแทรกอยู่ในพหุสังคมไทยมาช้านาน เพราะ
ความที่ “เรา” เป็นเครือญาติกันทางวัฒนธรรม... อย่างยาก
จะตัดขาดออกจากกัน

▶ พลันที่คณะนาฏศิลป์แห่งมหาวิทยาลัย
พระตะบอง กัมพูชา ออกมาถวายรับอำานวยพร ในงานเลี้ยง
รับรองก่อนการประชุมสัมมนา “ความสัมพันธ์ไทย - กัมพูชา:
วัฒนธรรมและความร่วมมือด้านเศรษฐกิจเพื่อพัฒนาสู่
ประชาคมอาเซียน” จัดโดยสมาคมมิตรภาพไทย - กัมพูชา ณ
มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตสระแก้ว เมื่อวันที่ ๑๓
สิงหาคม ๒๕๕๖ มีเสียงผู้ชมเอ่ยขึ้นว่า เพลงประกอบกรำ
ชุดนี้ ช่างละม้ายคล้ายเพลงไทยเดิมที่ชื่อ “ศรีนวล”

ลีลาทำรำและการจับนิ้ว ช่างใกล้เคียงกับรำไทย
ซึ่งไม่ใช่เรื่องน่าแปลกอะไร เพราะเป็นที่ทราบกันดีว่า
นาฏศิลป์กัมพูชาและไทย เลื่อนไหลถ่ายเทกันไปมา โดยมี
หลักฐานว่า ต่างได้รับอิทธิพลจากทำรำ ๑๐๘ ทำในวิชา
นาฏยศาสตร์ของอินเดีย หลักฐานที่ชัดเจน คือ การที่บรรดา
ศิลปินไทยแต่โบราณต้องผ่านพิธีไหว้ครู หรือครอบครูไขน

๑๑๒ วัฒนธรรม

ธีรภาพ โลหิตกุล. “อัตลักษณ์ร่วมชาวอาเซียน เอกลักษณ์ที่น่าชื่นชมและภาคภูมิใจ”
วัฒนธรรม. 52(พิเศษ) : หน้า 112 – 120.

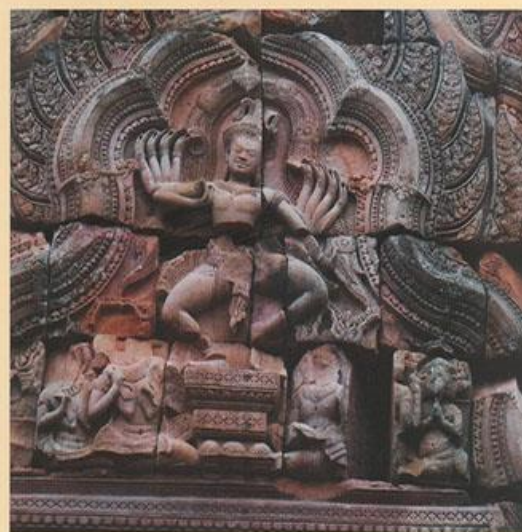
คณะนาฏศิลป์แห่งมหาวิทยาลัยพระตะบอง กัมพูชา ร่ายระบำ
อำนาจพร ในงานเลี้ยงรับรอง ก่อนการประชุมสัมมนาของ
สมาคมมิตรภาพไทย - กัมพูชา (ภาพ สายัณห์ ชินอุดมสวัสดิ์)

ซึ่งมีขั้นตอนสำคัญคือ ให้ครูผู้กระทำพิธี นำหัวใจมาครอบ
ที่ศีรษะของศิลปิน

หัวใจสำคัญที่สุด คือหัวซึ่งเป็นตัวแทน “พระภค
ฤณี” ที่ชาวฮินดูเชื่อว่าเป็นผู้จัดบันทึกทำรำ ๑๐๘ ท่าของ
พระศิวะมหาเทพ หรือที่เรียกว่า “ศิวนาฏราช” จนกลายมาเป็น
แม่แบบทำรำในวิชานาฏยศาสตร์ของอินเดีย ซึ่งการไหว้ครู
ด้วยการสวมหัวพระภคฤณี ก็คือการแสดงสำนึกในบุญคุณ
ที่ท่านทำให้ศิลปินมี “แม่แบบ” เป็นวิชาชีพทำกิน

ราชสำนักกัมพูชาซึ่งเจริญรุ่งเรืองมากในระย
๘๐๐ - ๑,๑๐๐ ปีก่อน รับอิทธิพลวิชานาฏยศาสตร์จาก
อินเดียมาประยุกต์เป็นแบบของตน แล้วเลื่อนไหลถ่ายเทมา
สู่ราชสำนักกรุงศรีอยุธยา ที่เข้มแข็งมากในระย ๕๐๐ ปีก่อน
แล้วชาวสยามก็พัฒนาทำรำไปตามแบบที่ตนว่าสวยงาม
ก่อนจะถ่ายเทกลับไปกัมพูชาในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น
ด้วยการที่ครูนาฏศิลป์จากสยาม อาทิ หม่อมเจ้าหญิงจิววิภา
ปราโมช เดินทางไปถ่ายทอดวิชานาฏศิลป์ให้ศิลปินใน
ราชสำนักกัมพูชา

▶ หน้าบัน “ศิวนาฏราช” ที่ปราสาทพนมรุ้ง ต้นกำเนิดวิชานาฏ
ยศาสตร์ของอินเดีย ที่แพร่มาถึงอาเซียน (ภาพ ธีรภาพ โลหิตกุล)

ฉบับพิเศษ ประชาคมอาเซียน ๑๑๓

ธีรภาพ โลหิตกุล. “อัตลักษณ์ร่วมชาวอาเซียน เอกลักษณ์ที่น่าชื่นชมและภาคภูมิใจ”
วัฒนธรรม. 52(พิเศษ) : หน้า 112 – 120.

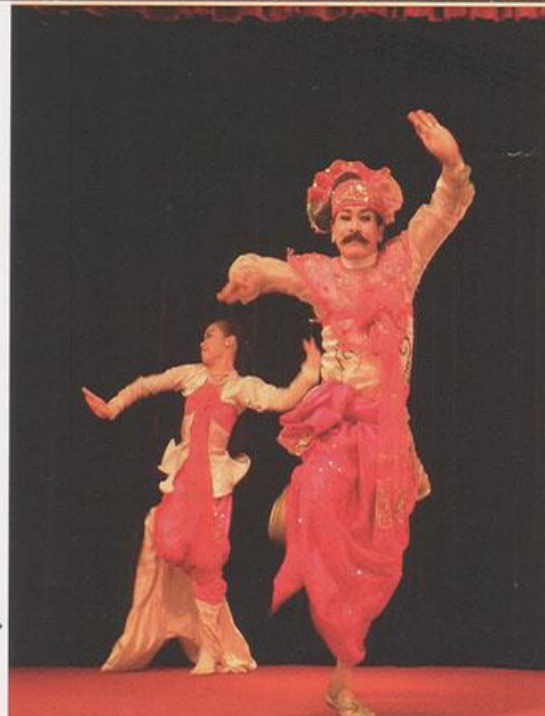
▲ ระบำอัปสรานาฏศิลป์ชุดเอกของกัมพูชา
(ภาพ ธีรภาพ โลหิตกุล)

เช่นนี้แล้ว จึงไม่มีเหตุผลใดที่จะต้องมาแย้งซึ่ง
ความเป็นเจ้าข้าวเจ้าของในลิลิตทำรำ กระทั่งการจับนิ้ว
เพราะที่แท้ นี่คือ “มรดกร่วม” หรือ “วัฒนธรรมร่วม” ซึ่ง
นอกจากไม่ควรแย้งซึ่งกันแล้ว ควรจะต้องจัดงานเฉลิมฉลอง
ร่วมกันให้เอิกเกริกมากกว่า

เจกเช่นที่สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ
กระทรวงวัฒนธรรม เป็นเจ้าภาพจัดงาน “มหกรรมรามาณะ
นานาชาติ” เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
เนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๕
ธันวาคม ๒๕๕๔ ระหว่างวันที่ ๕ - ๙ ธันวาคม ๒๕๕๔ ณ
โรงละครแห่งชาติ กรุงเทพมหานคร

๑๑๔ วัฒนธรรม

▶ พมามีมาตรฐานความงามในศิลปะ
การรำว่าทั้งงดงามไปอีกแบบหนึ่ง
(ภาพ ธีรภาพ โลหิตกุล)

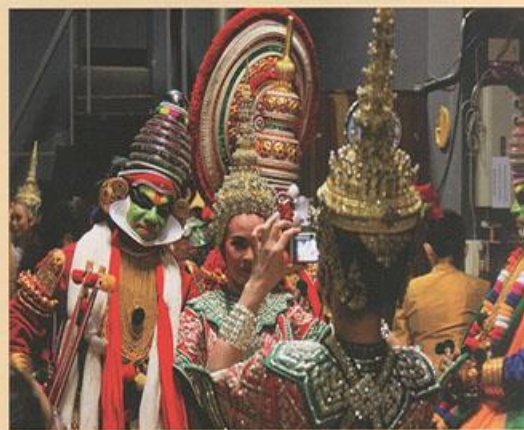
ธีรภาพ โลหิตกุล. “อัตลักษณ์ร่วมชาวอาเซียน เอกลักษณ์ที่น่าชื่นชมและภาคภูมิใจ”
วัฒนธรรม. 52(พิเศษ) : หน้า 112 – 120.

▲ “พระราม” จากสิงคโปร์ (ซ้าย) ถ่ายภาพเป็นที่ระลึกกับ “นางสีดา” ของไทย หลังจากงานมหกรรมรามายณะนานาชาติ (ภาพ เอกรินทร์ เอกอัจฉริยวงศ์)

งานนี้มีคณะโขนจาก ๗ ประเทศ ใน ๑๐ ชาติอาเซียน กับอีกหนึ่งชาติต้นตำรับ คืออินเดีย มาแสดงโขนเรื่องเดียวกัน แม้ชุดที่สวมใส่อาจจะแตกต่างกัน เพราะเมื่อรับมรดกทางวัฒนธรรมจากอินเดียแล้ว ต่างคนต่างประยุกต์ดัดแปลง พัฒนารูปแบบทำเดิน รูปลักษณ์ตัวละครไปในแนวทางที่ตนว่าดี ว่าสวย กลายเป็นอัตลักษณ์โขนของแต่ละประเทศ ที่ไม่จำเป็นต้องเปรียบเทียบว่าของใครดีกว่า หรือสวยกว่ากัน

ในเมื่อความสวยความงามในโลกใบนี้มิได้มีเพียงมาตรฐานเดียว สอดคล้องกับเป้าหมายของ “ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน” (ASCC = ASEAN Socio-Cultural Community) ที่เน้นสร้างความรู้สึกเป็นหนึ่งเดียวกัน มีส่วนร่วมในอัตลักษณ์อาเซียน ภายใต้ความภูมิใจในอัตลักษณ์ตนเอง

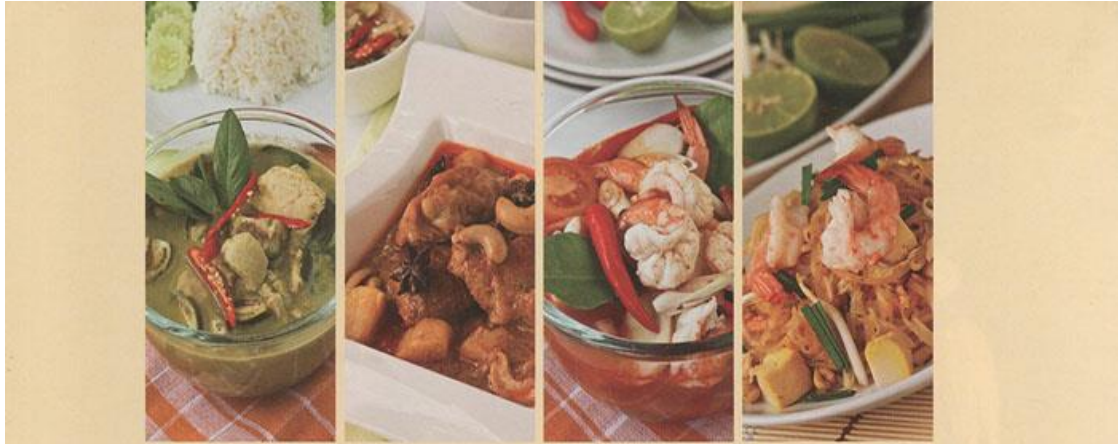

▲ มหกรรมรามายณะนานาชาติ ที่มีคณะโขนจาก ๗ ชาติอาเซียนมาแสดงร่วมกัน (ภาพ เอกรินทร์ เอกอัจฉริยวงศ์)

ฉบับพิเศษ ประชาคมอาเซียน ๑๑๕

ธีรภาพ โลหิตกุล. “อัตลักษณ์ร่วมชาวอาเซียน เอกลักษณ์ที่น่าชื่นชมและภาคภูมิใจ”
วัฒนธรรม. 52(พิเศษ) : หน้า 112 – 120.

▲ รวมอาหารไทยยอดนิยม ได้แก่ แกงเขียวหวาน มัสมั่น ต้มยำกุ้ง และผัดไทย (จากซ้ายไปขวา)

๒ “...มัสมั่นแกงแก้วตา หอมยี่ห่วยสร้อนแรง
ชายใดได้กลิ่นแกงแรงอยากให้อะไรมินหา...” (กาพย์เห่เรือ
ชมเครื่องคาวหวาน พระราชนิพนธ์ในล้านเกล้า รัชกาลที่ ๒)

เมื่อ “แกงมัสมั่น” ของไทยครองอันดับ ๑ จากการ
โหวตผ่านเฟซบุ๊กโพล โดยซีเอ็นเอ็นโกล ให้เป็นอาหารที่อร่อย
ที่สุดของมนุษยชาติ พร้อมได้สมญานามว่าเป็น “ราชาแห่ง
อาหาร” (King of Food) ด้วยความหวาน หอมและมันจาก
กะทิ เผ็ดร้อนนิด ๆ จากเครื่องเทศ เป็นรสชาติที่กลมกล่อม
ลงตัวอย่างมีเอกลักษณ์ ทำให้หมั่นนึกถึงบทความ “ตามรอย
สำหรับแขกคลองบางหลวง” โดย ธีรรัตน์ ช่างพิชิต ชาวคลอง
บางหลวงเชื้อสายแขกเปอร์เซีย แห่งชุมชนกุฎีเจริญพาสณ์
ผู้มีบทบาทก่อตั้ง “ศูนย์ข้อมูลประวัติศาสตร์ชุมชนธนบุรี”
คุณธีรรัตน์เขียนถึงมัสมั่นไว้ตอนหนึ่งว่า

...แม้ปัจจุบัน (มัสมั่น) ถือเป็นแกงที่ ๗ ที่มีขาย
ตามร้านทั่วไป ทว่าสำหรับพี่น้องชาวมุสลิมแล้ว มัสมั่นคือ
เป็นอาหารพิเศษ โดยเฉพาะในงานบุญ เรียกว่าบ้านไหนจัด
งานบุญ อาหารหลักในสำรับที่พบบ่อยที่สุด คงจะหนีไม่พ้น
มัสมั่น... คำว่า “มัสมั่น” น่าจะมาจากคำว่า “มุสลิมาน” ใน
ภาษาเปอร์เซีย อันเป็นพหูพจน์ของคำว่า “มุสลิม” ที่ใช้เรียก
ผู้ที่นับถือศาสนาอิสลาม...”

ต้นตำรับมัสมั่นจึงมาจากเปอร์เซีย แต่ชาวยุโรป
มาปรุงแต่งรสชาติใหม่ให้กลมกล่อมยิ่งขึ้น เช่นเดียวกับข้าว
หมกไก่ ขนมลูกดี หู่ม มัคคอด ฯลฯ สะท้อนให้เห็นว่า
อาหารเป็นอีกหนึ่งในวัฒนธรรมอันหลากหลาย ที่คนไทย
และชาวอาเซียน รับอิทธิพลจากอารยธรรมอื่นที่เจริญ
รุ่งเรืองมาก่อน แล้วนำมาประยุกต์ดัดแปลงให้คุ้นลิ้นเราเอง

จึงไม่น่าแปลกใจที่เข้า ๆ เราจะชอบกินข้าวต้ม
หรือโจ๊ก หรือข้าวมันไก่ ที่รับมาจากจีน ตกตอนสาย เราชิม
ขนมฝรั่ง หรือทองหยิบ ทองหยอด ที่ได้รับอิทธิพลจาก
โปรตุเกส กลางวัน เรานิยมขนมจีน ข้าวแช่ และลอดช่อง
ของชาวมอญ ตกตอนเย็น เป็บแกงกะหรี่ไก่ที่เรารับจาก
อินเดีย ก่อนปิดท้ายด้วยขนมใบก้อยของชาวจีน

ยังไม่นับ แหนมเนือง อาหารเวียดนามยอดนิยม
หมูสะเต๊ะที่ดัดแปลงมาจากเนื้อสะเต๊ะของชาวอินโดนีเซีย
มาเลเซีย ส้มตำ หรือตำบักขี้ไก่ ของชาวลาว ชาวอีสาน
ที่กลายมาเป็นอาหารสุดฮิตของคนไทยทั่วทั้งประเทศใน
วันนี้ จนกล่าวได้ว่า มีอาหารของชาวอาเซียน ชิมแทรกอยู่
ในวัฒนธรรมการกินของคนไทยมาช้านาน อันเกิดจาก
การเคลื่อนไหลถ่ายเทของวัฒนธรรมที่ไม่เคยหยุดนิ่ง

ความจริงก่อนที่จะรับวัฒนธรรมอาหารจากแหล่ง
อารยธรรมที่รุ่งเรืองมาก่อน ชาวอาเซียนก็มีวัฒนธรรมการ
กินอยู่ร่วมกันมานานกว่าพันปีแล้ว จากหลักฐานที่ชาว
อาเซียนทั้งหมดกินข้าวเป็นอาหารหลัก โดยมีกับข้าวเป็นของ
ประเภท “เนาแล้วอร่อย” อันได้แก่ ปลา ร้า ปลาแดก กะปิ
น้ำปลา ถั่วเน่า น้ำปู น้ำบูดู ฯลฯ (สุจิตต์ วงษ์เทศ จาก
บทความ “วัฒนธรรมร่วมในอุษาคเนย์ รากเหง้าเก่าแก่ของ
ประชาคมอาเซียน”)

ตราบนานวันนี้ ไม่ว่าจะเราจะไปหลงใหลได้ปลื้มเมนู
เด็ดของฝรั่ง แยก จีน เพียวโต แต่ชาวอาเซียนยังคงต้องมี
ของ “เนาแล้วอร่อย” เป็นตัวยืนยันพื้นที่ช่วยชูรสให้เจริญอาหาร
อยู่เสมอ

ธีรภาพ โลหิตกุล. “อัตลักษณ์ร่วมชาวอาเซียน เอกลักษณ์ที่น่าชื่นชมและภาคภูมิใจ”
วัฒนธรรม. 52(พิเศษ) : หน้า 112 – 120.

▲ ขบวนจักรยานอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก เกือบ ๒,๐๐๐ คน เตรียมปั่นข้ามสะพาน
มิตรภาพข้ามลำน้ำเมย สู่เมืองเมียวดีฝั่งพม่า (ภาพ นิตติศักดิ์ ประสิทธิ์ศิลป์)

๕ สงกรานต์ วาเลนไทน์ ลอยกระทง ฮาโลวีน ตรุษจีน เช็งเม้ง คริสต์มาส ตักบาตรเทโว แห่เทียนพรรษา ะริรายอ ฯลฯ คลุกเคล้าอยู่ในกระแสแห่งชนบประเพณีของชาวอาเซียนมาช้านาน

ในท่ามกลางความรู้สึกบาดหมาง อันเนื่องมาจากประวัติศาสตร์ด้านลบที่มีต่อกันมาในอดีต และความขัดแย้ง ความไม่เข้าใจกันในปัญหาเขตแดนในปัจจุบัน แท้ที่จริงแล้วเรามีวิถีวัฒนธรรมอันงดงามร่วมกันหลายประการ มีสายสัมพันธ์อันเครือญาติ แบบ ...กินน้ำร่วมห้วย กินกล้วยร่วมหวี กินปลีร่วมกบ อาน้ำร่วมวัง... ผูกพันกันมาเนิ่นนาน ชนิดที่ติดกันไม่ขาด กระทั่งวันนี้ เรากำลังจะสร้างอนาคตของภูมิภาคนี้ร่วมกันในนาม “ประชาคมอาเซียน”

ความเป็นจริงข้อนี้ สำแดงให้ประจักษ์ในกิจกรรมสัมพันธ์ของภาคประชาชนชาวอาเซียนที่มีมานาน แต่มักไม่เป็นข่าว หรือเป็นข่าวเล็กน้อยมาก เมื่อเทียบกับพื้นที่ข่าวความขัดแย้งในเชิงลบ อาทิ จักรยานมิตรภาพไทย-พม่า ที่มีจักรยานชาวบ้านจากอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก เกือบ ๒,๐๐๐ คัน ปั่นข้ามสะพานมิตรภาพข้ามลำน้ำเมย ไปสมทบกับจักรยานชาวบ้านเมืองเมียวดีฝั่งพม่าอีกนับ ๘๐๐ คัน ที่มาให้การต้อนรับ

แล้วหยิบยื่นไมตรีให้แก่กัน เป็นขนม ผลไม้ น้ำเย็น และการเดินระบ่ำรำฟ้อน เหนื่อยก็พักกินข้าว หายเหนื่อย

แล้วก็จูงมือกันไปไหว้พระ ทำบุญที่วัด ตกเย็นก็ร่ำลาอาลัยกัน ปีน้าฟ้าใหม่ค่อยมาสนุกกันอีก เพราะเขตแดนมันกันได้แต่กาย ทว่าหัวใจยากจะมีสิ่งใดขวางกัน

หอการค้าจังหวัดตาก จัดกิจกรรมนี้ต่อเนื่องมานานถึง ๑๔ ปีแล้วอย่างน่าชื่นชมยิ่ง ครั้งถึงวาระครบรอบ ๑๕ ปี ที่เปิดใช้สะพานมิตรภาพไทย-พม่า ชาวแม่สอดกับชาวเมียวดี ยังได้ทำบุญกุศลร่วมกัน ด้วยการนิมนต์พระสงฆ์และสามเณรไทย ๙๙ รูป กับพระสงฆ์และสามเณรพม่า ๙๙ รูป มาทำพิธีทำบุญตักบาตรร่วมกันกลางสะพานมิตรภาพอย่างงดงามเป็นที่สุด

ในงานสัมมนาหอการค้าตามแนวชายแดนไทยและกัมพูชา เพื่อเตรียมตัวเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ซึ่งสมาคมมิตรภาพไทย-กัมพูชา จัดร่วมกับสภาหอการค้าไทย ในปี ๒๕๕๕ ได้จัดให้มีการแสดงทางวัฒนธรรมชุด “มวงลจงดไต่” หรือพิธีบายศรีสู่ขวัญด้วยการผูกด้วยมงคล จากความคิดสร้างสรรค์ “คณะสุนทรภู่โมตร” เราพบว่าทั้งนักแสดงและนักดนตรี บ้างมาจากจังหวัดสุรินทร์ บ้างมาจากจังหวัดบันเตียเมียนเจย ฝั่งกัมพูชา สามารถร้องและบรรเลงเพลงเดียวกันได้เนียนสนิท

ยืนยันความจริงที่ว่า วิถีชีวิตและศิลปวัฒนธรรมของผู้คนสองฟากฝั่งพรมแดนนั้น แท้ที่จริงอยู่เหนือพรมแดนหรือกล่าวได้ว่าไม่เคยมีพรมแดนใด... มาขวางกันกันไว้ได้

ธีรภาพ โลหิตกุล. “อัตลักษณ์ร่วมชาวอาเซียน เอกลักษณ์ที่น่าชื่นชมและภาคภูมิใจ”
วัฒนธรรม. 52(พิเศษ) : หน้า 112 – 120.

▲ วาระครบรอบ ๑๕ ปี สะพานมิตรภาพไทย-พม่า ชาวแม่สอดกับชาวเมียวดี นิมนต์พระไทย ๙๙ รูป และพระพม่า ๙๙ รูป มาทำบุญตักบาตรร่วมกันกลางสะพานมิตรภาพอย่างงดงาม (ภาพ กิจจา ประชาราธรรมกร)

เป็นการประกาศให้โลกรับรู้ว่า สงครามและการสู้รบกันในอดีตมันปิดฉากไปนานนับร้อย ๆ ปีแล้ว แต่สิ่งที่ยังดำรงคงอยู่ในจิตวิญญาณของคนสองฟากฝั่ง คือศรัทธาในศาสนาและการทำบุญสุนทาน อันถือเป็น “วัฒนธรรมร่วม” ที่น่าภาคภูมิใจไปด้วยกัน

สอดคล้องกับปรัชญา “ประชาคมอาเซียน” ที่ส่งเสริมการเคารพในอัตลักษณ์เฉพาะตน และความภาคภูมิใจในอัตลักษณ์ร่วม หรือ “วัฒนธรรมร่วม” ของประชาชาติอาเซียน ผู้ใฝ่ใจจะเอื้ออาทรและแบ่งปันกัน (Caring & Sharing) ดังญาติมิตรในครอบครัวเดียวกัน ไม่ใช่มุ่งจะแข่งขันกัน หรือเอาวัดเอาเปรียบกัน

“...ข้าพเจ้ารู้สึกปลื้มใจอย่างยิ่ง เมื่อได้เห็นประชาชนชาวพม่า แสดงไมตรีจิตต่อเราทุกหนแห่ง ข้าพเจ้าถือว่าการแสดงน้ำใจดีเช่นนั้น ย่อมเป็นนิมิตหมาย ว่าชาวพม่าและชาวไทยต่างมีความเห็นใจซึ่งกันและกัน ไม่เป็นอมิตรคิดร้ายต่อกัน...”

๑๑๘ วัฒนธรรม

การเรียนรู้ที่จะ “เอาใจเขามาใส่ใจเรา” มีความสำคัญยิ่งต่อการจัดรูปแบบความสัมพันธ์ใหม่ ระหว่างรัฐที่เคยมีประวัติศาสตร์บาดหมางกันมา เรื่องอย่างนี้พระบาทสมเด็จพระสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงปฏิบัติเป็นแบบอย่างอันงดงาม ให้พลสกนิกของพระองค์ประจักษ์มาตั้งแต่ ๕๓ ปีที่แล้ว ในคราวเสด็จฯ เยือนสหภาพพม่าอย่างเป็นทางการระหว่างวันที่ ๒-๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๐๓

พระองค์มีเพียงแสดงความเคารพในวัฒนธรรมประเพณีของเพื่อนบ้านที่เคยเป็นศัตรูสำคัญในประวัติศาสตร์ชาติ ด้วยการเสด็จพระราชดำเนินไปสักการะพระมหาเจดีย์ชเวดากอง โดยไม่สวมถุงพระบาท และฉลองพระบาท หากยังมีพระราชดำรัสต่อประธานาธิบดีพม่า ความตอนหนึ่งว่า...

“...ประเทศทั้งสองได้เรียนรู้แล้วว่า จะต้องลืมข้อพิพาทที่เคยมีมาในอดีต และส่งเสริมไมตรีจิตมิตรภาพที่มีอยู่ในปัจจุบัน เพื่อให้เกิดคุณประโยชน์ยิ่งๆ

ธีรภาพ โลหิตกุล. “อัตลักษณ์ร่วมชาวอาเซียน เอกลักษณ์ที่น่าชื่นชมและภาคภูมิใจ”
วัฒนธรรม. 52(พิเศษ) : หน้า 112 – 120.

ธีรภาพ โลหิตกุล. “อัตลักษณ์ร่วมชาวอาเซียน เอกลักษณ์ที่น่าชื่นชมและภาคภูมิใจ”
วัฒนธรรม. 52(พิเศษ) : หน้า 112 – 120.

ขึ้นด้วยกันทั้งสองฝ่าย ในอนาคต ขอให้ประเทศทั้งสอง
นี้ แสดงให้ปรากฏแก่ตาโลกว่าเป็นเพื่อนบ้านที่
ประเสริฐ... ตั้งอยู่ด้วยกันได้โดยสันติเป็นนิจ และ
ประกอบกิจการเป็นประโยชน์ซึ่งกันละกันเป็นนิจนิต...

ปฏิเสธไม่ได้ว่าขณะนี้ คนไทยส่วนใหญ่กำลังจับไข้
AEC ด้วยเข้าใจผิดคิดว่า AEC คือประชาคมอาเซียน และ
ยังเข้าใจว่าการเตรียมพร้อมสู่ AEC คือการเตรียมตัวเข้าสู่
สนามแข่งขันทางการค้า หรือการทำอย่างไรให้เราเสียเปรียบ
น้อยสุด ได้เปรียบมากที่สุด ทั้งๆ ที่ AEC ย่อมาจาก ASEAN
Economic Community แปลว่า “ประชาคมเศรษฐกิจ
อาเซียน” เป็นเพียง ๑ ใน ๓ เสาหลัก ที่ค้ำจุน “ประชาคม
อาเซียน” (ตัวย่อ AC = ASEAN Community) ซึ่งยังมีอีก ๒

เสาหลักคือ APSC = “ประชาคมการเมืองและความมั่นคง
อาเซียน” (ASEAN Political-Security Community) และ
ASCC = “ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน” (ASEAN
Socio-Cultural Community) ซึ่งประกอบรวมเข้าด้วยกัน

ขอบคุณและปรบมือดังๆ ให้ทุกภาคส่วนที่
พากเพียรพยายามถักทอสายใยแห่งอาเซียน โดยทำเป็น
แบบอย่างให้คนไทยตระหนักว่า “ประชาคมอาเซียน” ที่
กำลังจะเกิด ไม่ได้มีแต่การแข่งขันทางการค้า หากยังมี
การดูแลเอาใจใส่กัน ช่วยเหลือเกื้อกูลแบ่งปันกัน
เรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกัน และพร้อมจะก้าวไปสร้างความ
ไพบูลย์ร่วมกัน ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม
การเมือง และความมั่นคง ที่ชาวอาเซียนทุกคนได้ฝันหา

๑๒๐ วัฒนธรรม